

Yan ödemeler % 25 kısıldı

Teknik personele ait "Yan ödemeler" Kerememesi bir hafta içinde yürürlüğe girecek

Yan ödemeler 2 hafta içinde uygulanmaya başlanıyor

Yan ödemeler ay başına yetişecek

İktisadi devlet teşekkülleri personeline verilecek "Yan ödemeler" için çalışmalar başladı

Personel Dairesi ve Maliye işleri yeni tavan ve taban belirliyor

Teknik ve sağlık personeli ile okul müdürlerine verilecek Yan ödemeler, 525 milyon lira

525 milyon lira Maliye, yan ödemeleri önümüzdeki yıl başlatıyor

ANKARA (HA) - Devlet ve sağlık personeline ait yan ödemeler (Yan ödemeler) Bakanlık Personel Dairesi ile Maliye Bakanlığı arasında yapılan görüşmelerin sonucunda, yan ödemelerin uygulanması için % 25 oranında kesinti yapılması kararlaştırıldı. Bakanlık Personel Dairesi, Maliye Bakanlığı ile görüşmelerde, yan ödemelerin uygulanması için % 25 oranında kesinti yapılması gerektiğini belirtti. Maliye Bakanlığı ise, yan ödemelerin uygulanması için % 25 oranında kesinti yapılması gerektiğini belirtti. Bakanlık Personel Dairesi, Maliye Bakanlığı ile görüşmelerde, yan ödemelerin uygulanması için % 25 oranında kesinti yapılması gerektiğini belirtti. Bakanlık Personel Dairesi, Maliye Bakanlığı ile görüşmelerde, yan ödemelerin uygulanması için % 25 oranında kesinti yapılması gerektiğini belirtti.

TMMOB İki yıldır yapılamayan Genel Kurul toplantısı yine ertelendi

Geçtiğimiz yıl, ülkenin özel koşulları dolayısıyla Sıkı Yönetim yetkililerince izin verilmediği gerekçesiyle ertelenen TMMOB Genel Kurul toplantısının bu yıl yapılabilmesi için Nisan ayından beri sürdürülen Odalararası çalışmalar yine bir sonuç vermemiş, bu defa Sıkı Yönetim yetkililerince olumlu cevap da alındığı halde, toplantının sonbahara erteleceği TMMOB başkanı tarafından odalara bildirilmiştir.

TMMOB'nin 16 oda ile ortaklaşa sürdürdükleri iki aylık çalışma sonunda, 1 Haziran 1972'de bir ortak görüş imzalanmış ve Genel Kurulun 11-12 Temmuz'da Ankara'da toplanmasına karar alınmış idi. Aradan geçen zaman içinde toplantı hazırlıklarının yapılmakta olduğu zannedilirken, Temmuz başlarında yapılan bir odalararası toplantıda, TMMOB başkanı, Genel Kurulun ortak görüşte belirtilen tarihte toplanamayacağını, sonbahardan önce bu toplantının yapılma olanağının olmadığını öne sürmüştür.

Gerekçe olarak, muhasebe ile ilgili işlemlerinin tamamlanmadığını ve denetlemenin yapılamadığını, de-

netçilerin de bu kadar kısa zamanda bulunması olanağının olmadığını ileri süren TMMOB başkanı, 11-12 Temmuz tarihinin tesbitinde de odaların etkisi altında kaldığını, aslında, çalışmaz halde bulunan Birlik'in bu kadar kısa zamanda Genel Kurul'a hazırlanmasının maddeten imkânsız olduğunu da belirtmiştir. Bildiği üzere mevcut odaların herbirinin 1 üye ile temsil edilmesi gerektiği halde Birlik Yönetim Kurulu toplantıları iki yıldır 4-5 kişi ile yapılabilmektedir.

Bütün Odalararası toplantılarda Birliğin çalışmaz durumda olduğunu kendi ağzıyla ifade eden TMMOB başkanı, son günlerde Birlik Genel Kurulunun yapılması için odaların niçin acele ettiklerini anlamadığını, güçlü bir odalararası birliğin bugünkü TMMOB etrafında da kurulabileceğini öne sürerek, kendisiyle de çelişkiye düşmüştür.

Odalar ise, en azından yeni yönetmeliklerinin onaylanabilmesi için Birlik Genel Kurulunun hemen yapılması gerektiğini, fakat herşeyden önemlisi bütün odaların temsil eden, ulusal sanayiın sorunlarının çözülmesi yolunda güçlü bir mücadele verebilecek bir yönetim kurulunun en kısa zamanda göreve başlaması için bu genel kurulun vakit geçirmeden yapılması görüşündedirler.

YABANA GİDEN DÖVİZLER

— 1970 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen toplam mühendislik hizmetlerinin karşılığı olan 1 Milyar 537 Milyon liranın sadece 237 milyon lirasının kendi mimar ve mühendislerimize ödendiği;

— 1 milyar 300 milyon lira-lık mühendislik hizmetinin ise yabancı proje şirketlerince görüldüğü ve hizmetin karşılığının yurt dışına döviz olarak çıktığı;

— Mühendislik hizmetlerinin bu durumunun, giderek Türkiye teknolojisini bütünüyle dışa bağımlı kılacak sonuçlar yarattığı açıklanmıştır.

YABANCI SERMAYE KENDİ ADAMINI YOLLUYOR

TMMOB'ye bağlı odaların İstanbul Şube Temsilcilerinin yaptığı bir basın toplantısında yan ödemeler ve Teknik Personel Kanunu üzerine görüşler açıklanmış Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı Prof. Dr. Mustafa Gedikbaş; «Türkiye'de yabancı sermayeye dayalı bir kalkınma olduğu için yabancı sermaye, yabancı teknik eleman çağırma yönüne itmektedir.» demiştir.

BİR YILAN ÖYKÜSÜ

(Devamı Sayfa 2'de)

BASYAZI

TEMELDEKİ BUNALIM

...Ülkemiz teknik elemanlarının ezici çoğunluğu geçim sıkıntısı içindedir...

...Ülkemiz teknik elemanlarının ezici çoğunluğu, durumlarını iyileştirebilme umudunu giderek kaybetmektedirler...

...Umutsuzluk bir göç hazırlığına dönüşmektedir... Libya, Almanya, Kanada, Avustralya için müracaat edenlerin sayısı gün geçtikçe kabarmaktadır...

...Yan ödemeler çıktı, çıkıyor, çıkacak...

...Hayat pahalılığı gelip gelmiyacağı henüz belli olmıyan yan ödemeleri daha gelmeden götürdü...

...Libya'dan gelen heyet şu kadar mühendis, bu kadar mimar götürcekmiş, göç hızlandı...

...Yetersiz ücret bir yana, açık işsizlik tüm teknik eleman kitle-sini tehdit eder hale geldi...

...Teşvik tedbirleri iş yerindeki eleman sayısının % 5'i oranında yabancı teknik personel çalıştırılmasını teşvik edecek; herhalde «göç teşvik» resmileştiriliyor...

Bunlar, bu ülkenin teknik elemanları ile ilgili olarak, son ayların gazete sütunlarında yansıyan haberler.

Sorun yalnızca ücret yetersizliği, bunun doğal sonucu olan geçim sıkıntısı ve bir yerde açık işsizlik mi, hayır değil. Bu, teknik elemanın temeldeki bunalımının yalnızca yüzeydeki yansıması. Derinde çok daha büyük bir bunalım, adı tüm teknik elemanlarca henüz ilân edilmemiş bir bunalım var. Bir sanayi toplumu olamamanın, bir teknoloji toplumu olamamanın bunalımı en şiddetli biçimde bu ülkenin teknik elemanını kavramaktadır. Sanayileşmemenin, bir teknoloji toplumu haline gelememenin ezikliğini yaşamaktadır her gün teknik eleman.

Bir balık için «su» ne ise bir sanayi toplumu da teknik eleman için odur. Teknik eleman kendisine can vererek böyle bir ortamı hazırlayıp beklemiyor, o ortamı yaratabilmenin, o ortama geçiş olanaklı kılmanın savaşına hazır, yer yer savaşa da girmiş. Ama tüm bu engeller niye, tüm çabalara rağmen niçin bir dar boğaz geçilip gidilememiş bugüne kadar. Niçin halâ montajcılar destekleniyor, niçin tüm kaynaklar halâ tüketime dönük özel girişim sanayicilerine açık da kamunun köklü girişimleri için kullanılmıyor. Bir milyar dolar birleşmiş devletin hazinesinde. Süresi uzatılan teşvik kararlarıyla, kâr motifinden başka bir şey düşünmeyen özel girişimcilerin yağmasına açık bu hazine de neden kamunun temel sanayi kuruluşlarına kapalı. Yarımca Petrokimya Kompleksinin tamamlanabil-

(Devamı Sayfa 3'de)

BİR YILAN ÖYKÜSÜ yan ödemeler

Bu öyküyü biz yazmadık; oir takım yarımları tarayarak özetledik. Amacımız farklı hükümetlerin türlü bakanların, yetkililerin iki yıllık bir perspektif içinde neler söylediklerini, neler vaad ettiklerini topluca gözler önüne sermektir.

Neden böyle olmuştur? Öyküyü okuyun, cevabını bulacaksınız.

Bir kanunun (Personel Kanunu) gerekçesinden :

«Ekonomik kalkınmamızın ve halk sağlığının önemle ihtiyaç duyduğu teknik personel ve sağlık personelinin yeter sayıda yetiştirilme- miş olması nedeniyle bu kimselere kamu kesiminde görev verilmesi, özellikle piyasadaki arz talep şartlarının dengeyi kamu kesimi aleyhine bozması yüzünden, mümkün olamamaktadır. Bu görüşten hareketle söz konusu personele daha AVANTAJLI şartlar getirilecektir.»

19.5.1970 - Mesut Erez (Maliye Bakanı) :

«Kamu idaresinin memleketin ekonomik ve sosyal gelişmesine paralel olarak ve DEVAMLİ bir şekilde geliştirilmesi gerekir.»

26.5.1970 - Odalararası Yürütme Kurulu (OYK) sekreteri Maden Mühendisleri Odasında Personel Kanunu tasarısıyla ilgili bir toplantı yaptı.

«Aslında bu uygulama ile yapılmak istenen, zaten boş olan kamu kesimindeki teknik kadroları tamamen boşaltmak...»

29.5.1970 - 1. FORUM
«Çeşitli meslek kuruluşlardan yükselen itirazlara aldırmayarak, iktidar, Personel Kanununu yürürlüğe koymaya kararlı görünüyor.»

1. 2.6.1970 - 1. BOYKOT
«Bütün parlamenterlerimizin sağduyusuna sesleniyoruz ve diyoruz ki, kanunlaştığı takdirde, çok kısa zamanda şikayetleri ayıyuka çıkaracak bu tasarıya lütfen OY VERMEYİNİZ.»

20.6.1970 2. FORUM
26.6.1970 - 3. FORUM
«Teknik personelin özel bir durumu vardır. İdareciler kasıtlı olarak bunu anlamaz görünüyorlar.»

6 - 8.7.1970 - 2. BOYKOT
8.10.1970 - Televizyondaki açık oturumda konuşan Devlet Personel Dairesi temsilcisi :

«...Ama o seviyeye gelmiş bir devlet memuru, nice llyakat, nice ehliyet ŞEYlerini ibraz etmek sure-

tiyle o duruma gelmişken, teknik personel bu ŞEYlerden, seleksiyondan geçmeden...»

17.10.1970 - 1327 sayılı kanun resmi gazetede yayınlandı.

11.11.1970 - TEKSEN tarafından düzenlenen, Başbakanla yatırımcı bakanların davet edildikleri toplantıda :

«Bu kanunla güdülen amaç genç teknik elemanları devlet kuruluşlarından tasfiye etmektir. Böylece bu elemanlar özel sektöre itilmektedir.»

1.12.1970 - Devlet Personel Kanunu uygulanmaya başladı.

28.12.1970 - 2. TEKSEN TOPLANTISI :

«...25 madde halinde sıralanan istekler açıklanmış...»

4.1.1971 - 15 günlük iş başında boş oturma başlangıcı.

5.1.1971 - Mesut Erez (Maliye Bakanı) :

«...Yan ödemeler 1 Aralık 1970 den itibaren mer'i olacaktır.

«Açıkça şunu beyan ediyorum, yan ödemelerle ilgili hazırlıklar tamamlanmak üzere ve Ocak ayı içinde Meclislere sunulacaktır. MARTA kadar kanunlaşacağını sanıyorum.»

6.1.1971 - Süleyman Demirel (Başbakan) :

«...Bu görüşmeden sonra da çalışmaların çabuklaştırılması için DERHAL emir vereceğini, yan ödemelerin behemahal tanzim ve tatbik edilmesini... etraflı surette belirtirek...»

«Meslekdaşlarım müsterih olunlar. Mühendislerin meseleleri halledilecektir.»

8.2.1971 - Yan ödemeler konusunda Bakanlar Kurulu kararı yayınlandı. Kararda çelişkiler, kanuna aykırılıklar ve yanlışlıklar var.
12.3.1971 MUHTIRA

21.6.1971 - İhsan Topaloğlu (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı) :

«Yan ödemelerle teknik personelin mağdur olmasını önleyeceğiz. Hazırlanan tasarılar Başbakanlığa sunulmuştur.»

8.11.1971 - Beş odanın Devlet Memurları Kanunu tadil tasarısı ile ilgili olarak hazırladıkları görüş bakanlara gönderildi.

6.1.1972 - On meslek odasının hazırladığı teknik eleman anketinin sonuçları açıklandı.

«Teknik elemanların bugün içinde buldukları ve iki yıldanberi toplu direnişlerine yolaçan ekonomik sıkıntının SADECE yan ödemeler ve ücret artışlarıyla giderilmesi olanağı yoktur. ÜCRET AYARLAMALARININ GETİRECEKLERİ GEÇİCİ VE KISA ÖMÜRLÜDÜR. Sorun, temelde üretici güçlerin gelişme düzeyine cevap veren üretim ilişkilerinin düzenlenmesidir.»

5.2.1972 - Mukadder Öztekin (Bayındırlık Bakanı) :

«Teşkilattan ayrılan tecrübeli teknik eleman sayısı her geçen gün hızla artıyor. Bu durumun yakında daha da ciddileşeceği endişesindeyim.»

Fehmi Baysoy (Erzincan Senatörü) :

Lütfi Bilgen (İçel Senatörü) :
«...Bütün iyi niyetlerine rağmen hizmete devam gücü kalmayan personelin ayrılmaları nedeniyle kamu kesimi büyük kayba uğramış ve hâlâ uğramaktadır.»

«...Bu çözüme durdurulmazsa, korkarım bir gün gelecek bünyenin çöktüğü önlenemeyerek Devlet Karayolları tarih sayfalarında kalmaya mahkûm olacaktır. »

21.2.1972 - Celal Özpınar (Enerji ve Tabii Kaynaklar B. adına Müs. Mv.) :

«... Bilhassa yan ödemeler konusunda karşılıklı görüşme de yapılmış ise de...»

22.2.1972 - Mukadder Öztekin (Bayındırlık Bakanı) :

«657 ve 1327 sayılı kanunların hazırlanmasında Yüce Meclislerin önemini takdir ederek üzerinde HASSASİYETLE durdukları teknik personeli tatmin konusu...»

Necatî Kalaycıoğlu (DP grup sözcüsü) :

«Perişanlık Kanunu diye nitelendiği Personel Kanununun...»

Orhan Dengiz (AP grup sözcüsü) :

«...Mevcut teknik elemanların yurt dışına gittiklerini ifade etmiş, bu sorunun çözümlenmemesi halinde yakında işçilere de iş verilemeyecek duruma gelineceğini...»

2.3.1972 - Serbülen Bingöl (İmar ve İskan Bakanı) :

«Bu vesile ile, yan ödemelerle ilgili teşebbüslerimin, faaliyetlerimin TEMELİNİ...»

6.3.1972 - Mukadder Öztekin (Bayındırlık Bakanı) :

«Yürürlükteki Devlet Memurları Kanununun öngörüp de şu veya bu sebeple tatbik edilemeyen hükümlerinin MART ayı sonuna kadar gerçekleştirileceğini belirtmek isterim... Teknik personelin ayrı bir statüye göre istihdamının daha uygun olacağı kanaatındayım. Bu konuda teşebbüslerimiz olacaktır... Zira teknik kadronun yeniden bina edilmesi gerekmektedir... Yukarıdan verilen direktiflerle yürütülen idareler sağlam bünyeli ve yaratıcı olamazlar.»

8.3.1972 - Prof. Dr. Necmi Sönmez (Köylüleri Bakanı) :

«Teknik personelin tatmin edici yan ödemeye kavuşturulması Bakanlığımızca da arzu edilmekte ve savunulmaktadır.»

9.3.1972 - Ali İhsan Göğüş (Devlet Bakanı) :

«...Teknik personele verilecek yan ödemeler konusunun gündeme alındığını...»

27.3.1972 - Erhan Işıl (Sanayi ve Teknoloji Bakanı adına Müsteşar) :

«Devamlı olarak izlenen çalışmalarından olumlu bir sonuç alınmadığından Devlet Personel Dairesi Başbakanlığına sayılı YAZI gönderilerek GEREKLİ işlemin...»

5.4.1972 - 16 Meslek Odası Bakanlara ortak görüş verdi :

«... İki yıldır verileceği hükümet üyelerince açıklanmasına rağmen...»

Nihat Erim (Başbakan) : ...

«Her bakanlar kurulunda FERYAT GELİYOR, gün geçmez ki, beş altı bakan arkadaşım, beyefendi bu yan ödemeler ne olacak, teknik personel ne olacak diye sormasın.»

11.4.1972 - Doğan Kitaplı (Devlet Bakanı) :

«Yan ödemeler meselesi azami 15 gün içinde halledilecektir.»

TÜTED :

«Yan ödemeler çıkmaz. Çıksa da kuşa dönmüş olarak çıkar. Kuşa dönmeden çıksa da teknik personelin sorunlarına çözüm getirmez. Teknik personel statüsü sorunu baştan, tutarlı bir görüşle ele alınıp yeni temellere oturtularak çözümlenmedikçe bu öykü sürer gider.»

SEVGİLİ OKUR,

Yukarıdaki yazı iki ay önce hazırlandığından 11.4.1972 tarihinde kesiliyor. Aktüalitesini kaybetmediğinden bugün yayınlanmasında bir sakınca yok. Geçen sürede yeni bir hükümet kuruldu, yeni bakanlar seçildi, yeni demeçlerle yan ödemelerin «bir kaç güne kadar» çıkacağı söylendi, «yan ödemelerde % 25 kısıntı yapıldığı», «yan ödemelerin asil ücretlerle birleştirilerek vergilendirileceği» söylentileri dolaştı.

Uzatmakta yarar yok... yılan öyküsü dedik ya, sürer gider.

TÜTED

TEKNİK PERSONELİN TRAFİK SORUNU I..

Başyazı

TEMELDEKİ BUNALIM

(Baştarafı Sayfa 1'de)

mesisi, Aliğa Petrol-Kimya Kompleksine başlanabilmesi için neden yıllardır el kapılarında kredi dilenilmektedir. Motor imalat projesini, aktarma organları imalat projesini hangi eller boyuna köstekliyor. Sanayileşme için yaratılması gereken kaynakların önemli bir bölümünü karşılamak durumunda olan tarım kesiminin bu hedefe yaklaşabilmesi için yapılması gereken toprak reformu niye bugünlere dek kaldı ve neden halâ kuşa benzetilen tasarıların lâfının edilmesinden ötede gerçekleşen bir şey yok. Niye halâ, transfer edilen teknolojilerin kendi koşullarımızla uyum haline getirilmesi, teknoloji üretimine başlanması sorunlarının lâfının edilmesinden ötede gerçekleşen bir şey yok.

...Ve de yer yer savaşa girenler yenik, ve de savaşa hazır olanlar, savaşa girmeden geri çekiliyorlar. «Enerji sektöründe, makina üretim sektörlerinde elektronik sanayi sektöründe, polimer kimya sanayi sektöründe bir an önce teknoloji üretimine başlıyalım, sanayileşmenin bu temel alanlarında temel tesisleri kuralım» çabasına girenler yenik, motor sanayisini kurma peşinde olanlar, montajcılarca neredeyse vatan haini ilân edilmiş, mühendislik hizmetlerinin bu ülkenin teknik elemanlarınca yapılmasını isteyenler, hatta bunun yapılabileceğini, yaptıklarıyla kanıtlayanlar hiçte hakemedikleri biçimde damgalanmış ve «geri kalmış bir ülkenin geri kalmış mühendislerine güvenilemez» propagandası altında ezik... ve şimdi de ülkenin teknolojik gelişmesini yabancı teknisyenlerden bekleyen, ülke sanayininin yönetim ve denetimini tümüyle yabancı teknisyenin ipoteğine terketmenin hazırlığı içindeki kafalarca, «teşvik tedbirleri» yaftası altında, çalıştığı yerden «sepetlenmek» üzere.

Kıscacası, teknoloji üretimine dönük araştırma ve geliştirme faaliyetine girmek, bu faaliyet sonucu elde edilen bulguları sanayie uygulamak, sanayininin teknolojik alt yapısı ile bir üst yapı kurumu olan işletmecilik arasındaki köprüyü kurmakla görevli olan teknik eleman bu doğal girişiminden temelli koparılmak ve bir kenara atılmak kaosuyla karşı karşıya ve işte bu sıkıntılar ve bunalmalar kaosunun teknik elemanları, toplumdaki yerlerini kaybetmenin, kendi aralarındaki doğal işbölümünün altüst edilmesinin kararsızlığı içinde, kendi arasındaki yapay bölünmelerin dışardan körüklenen günlük çıkar kavgasına sürüklendiğinden dolayı bir kat daha sıkıntılı, bir kat daha bunalmış.

İşte dostlar, bu ülkenin teknik elemanı asıl bu nedenlerle sıkıntılar içinde, bunalım içinde. Temel sorun, sanayileşememiş bir ülkenin teknik elemanı olmak sorunudur.

Türkiye'nin tüm teknik elemanları...

Bugünden tezi yok, aramızdaki yapay kavgaları bırakalım, yalnız ve yalnız sanayileşmiş bir Türkiye yaratabilmenin kavgasında ve mutluluğunda birleşelim.

TÜTED

BAŞTÜRK, «EREĞLİ DEMİR ÇELİK ÖZEL SEKTÖRE DEVREDİLEMEZ»

Genel - İş Sendikası Başkanı Abdullah Baştürk, Demir ve Çelik tesislerinin özel sektöre devri konusunda «Bu istek karşısında Türk İşçi Hareketi sessiz kalamaz» diyerek mücadele edileceğini açıklamıştır.

Karabük ve kurulmakta olan Iskenderun Demir ve Çelik işletmelerini bir anonim ortaklık halinde birleştirmeyi amaçlayan kanun tasarısı Millet Meclisi geçici komisyonunda kabul edilmiştir. CHP'li Komisyon üyesi Muammer Erten; bu tip kuruluşların yurdumuzda daha önce denendiğini ve ekonomimize zararlı olduklarının saptandığını ileri sürmüş ve kanun teklifine karşı çıkmıştır.

MONTAJ FİRMALARINA İZİN VERİLMESİN

«Türkiye'de Dizel Motoru Sanayii» Simpozyumuna Ekrem Ceyhan tarafından sunulan bir tebliğde; Traktör hariç, taşıt montaj firmalarına müsaade edilmemesi optimal üretim kapasitesinin altında tesislerin teşvik görmemesi ve entegrasyona gidilmesi savunulmuştur.

EDEBİYAT YERİNE İŞ

Türkiye Teknik Öğretmenler Derneğinin 1. Genel Kurulunda konuşan Genel Başkan, mesleki ve teknik öğretim sorunları üzerinde durmuş ve «Teknik Öğretimin Önemli Edebiyatı yerine işin gereği yapılmalıdır.» demiştir.

ÇAĞDIŞI EĞİTİM

TÖB-DER 1. Olağan Kongresinde açış konuşmasını yapan Genel Başkan Haydar Orhan, «Bizdeki eğitim için çağdışı demek, mübalağalı bir sıfat sayılmaz.» demiştir.

KENDİ GEMİMİZİ

KENDİMİZ YAPALIM

Kabotaj Bayramı münasetiyle Gemi Mühendisleri Odası bir kampanya düzenlemiştir. Kampanyanın amacı, Türk denizciliğinin bugünkü durumundan biraz önce kurtulmasını sağlamak olarak belirtilmektedir. Oda başkanı Ali Osman Adat konuyla ilgili bildirisinde; «Yurtta yapılan olanığa sahip hiçbir gemi dışarıya ismarlanmamalıdır», demektedir. Dışardan gemi almanın, gemi inşa endüstrisinin gelişmesini önlediği, işsizliği arttırdığı ve döviz kaybına sebep olduğu belirtilen bildiriye ayrıca Türkiye'nin 1971 yılında 140 milyon doları yabancı armatörlere navlun olarak ödediği açıklanmaktadır.

KAPİTALİZMİN ÇIKMAZI

AET ülkelerinde işsizlik artıyor. Ortak Pazar ülkeleri içinde

Almanya'da Ekim sonundan bu yana işsizlerin sayısı 170 binden 369 bine yükselerek (% 117) rekor seviyeye çıkmıştır.

NERDE KALDIN...

— Teknik Personel yan ödemeleri 1 Temmuz'da alacak. (Tercüman)

— Son tasarıya göre yan ödemeler % 25 kısıldı. (Miliyet)

ÜÇ ELEKTRİK MÜHENDİSİNDEN BİRİ LIBYA'YA GİTMEK İSTİYOR

Elektrik Mühendisleri Odası Başkanı Metin Oruç Beştepe, Libya'ya gitmek isteyen elektrik mühendislerinin sayısının 1000'e ulaştığını açıklamıştır. Beştepe, teknik personelin üretime katkısı oranında üretimden pay almadığını da ilâve ederek, mühendislik hizmetlerinin büyük kısmının yabancı müşavir mühendislik firmalarına verildiğini belirtmiştir.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı Ergun Ergin ise yaptığı bir basın toplantısında yan ödemelerin bekletilmeden çıkarılmasını istemiş, ayrıca yabancı teknik elemanların çalıştırılmasını teşvik edici girişimlere karşı çıkmıştır.

TEKNİK ELEMAN ARKADAŞ

TÜTED'e gelen gerek mektuplardan ve gerek banka havalelerinden anlaşıldığına göre TEKSEN'e üye teknik elemanlardan halâ üye ödentisi kesilmektedir.

Arkadaşlar bildiğiniz gibi yeni anayasa değişikliği ile memur sendikaları kapatılmıştır. TEKSEN bu nedenle kapanmıştır. Şimdi teknik elemanlardan TEKSEN adına para kesilmektedir. Bu paraları TÜTED'e aktarma olanakları yoktur ve paralar bizim elimize geçmemektedir.

TEKSEN'e üye tüm teknik elemanlar işyerlerine gerekli müracaatlarını yaparak ödentisi kesimini önlemelidir.

TÜTED'e üye olarak, bu ödentilerin TÜTED adına gönderilmesi sağlanmalıdır.

DERNEKLER TASARISI NELER GÖTÜRÜYOR ?

YENİ DERNEKLER

KANUNU

Bilindiği gibi 12 Marttan sonra değiştirilen 1961 Anayasasının bir çok maddesi arasında Dernek kurma hakkıyla ilgili 29. maddesi ayrı bir önem taşımaktadır. 1961 Anayasasının 29. maddesinde Dernek kurma hakkından şöyle söz edilmektedir: «Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, ancak kamu düzenini veya genel ahlâkı korumak için kanunla sınırlanabilir. «Bu maddenin gerekçesi ise şöyle; «Eski Anayasamızın 70. maddesinde de zikredilen dernek kurma hakkı bütün modern anayasalarda yer almaktadır. Bu hürriyetin kanun koyucu tarafından sınırlanmasında gözönünde tutulacak gaye olarak kaydedilen kamu düzeni ve genel ahlâk esasları da, anayasalarda sık sık rastlanan formülü teşkil etmektedir. Bu esasa aykırı olarak kurulmuş olan dernekler Medeni Kanunumuza göre dahi kapatılmak gerekir.»

Kurucu Mecliste bu madde ile ilgili olarak yapılan tartışmalara göz atacak olursak, üzerinde en az tartışma yapılan maddelerden biri olduğunu görürüz.

1961 Anayasasının 1488 sayılı kanunla değiştirilmiş biçiminde ise 29. madde şu şekli almıştır. «Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasında uygulanacak şekil ve usuller kanunla gösterilir. Kanun, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması maksadıyla sınırlar koyabilir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernekler, kanunun gösterdiği hallerde hakim kararıyla kapatılabilir. Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin; kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de, hakim kararına kadar kanunun açıkça yetkili kıldığı mercilerin emriyle faaliyetten ahkonulabilir.»

Getirilen madde de derneklerin istenildiği zaman kanunun yetkili

kıldığı merciler tarafından faaliyetten ahkonulabileceği yeni bir unsur olarak belirtilmekte bunun ölçüsü olarakta gecikmede sakınca bulunan haller» gösterilmektedir. Bu gecikmede sakınca bulunan halleri kim ve nasıl hangi ölçülere göre saptayacaktır. Bu elastiki bir kavramdır ve o günkü siyasal yönetimin felsefesine uymayan her durum «gecikmede sakınca bulunan haller» olarak belirlenebilir. Bunun sonucu olarak kamu oyunun oluşmasında en önemli görevleri yapma durumunda bulunan derneklerin çalışmalarını kesin olarak önlenmiş olur. Bu değişikliğe dayanılarak getirilen yeni dernekler kanunu ise 1909 tarihli dernekler kanunundan bile daha geri hükümler taşımaktadır.

Yeni derneklerin kanunu incelendiğinde getirilen hükümlerin 1938 tarihli eski Cemiyetler Kanunundaki hükümlerden pek farklı hükümler getirmediği, yalnız ondan çok fazla ayrıntılı olduğu ve öğrenci derneklerinin çalışmalarını kesin olarak engellemek istediği ve derneklerin bildiri yayınlamalarını icazet altına almayı amaçladığı ortaya çıkmaktadır.

Getirilen hükümlerle, değiştirilen Anayasasının bile özüne ve sözüne aykırılığın açıklığı su götürmez bir biçimde ortadadır.

Kanun tasarısının genel gerekçesinde belirtildiğine göre;

3512 sayılı Cemiyetler kanununun eksiklikleri ve uygulama sorunlarının yanısıra dernekler hukukunun 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasasının yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Anayasasının emrettiği -serbesti- sistemi nedeni ile de, -Anayasa koyucusunun iradesine ve -memleket gerçeklerine uygun olmayan- bir gelişim ve uygulama devresine de girmiş ve -eksiklikler ve -boşluklar- ile malûl Cemiyetler Kanununun uygulanmasında idare, kontrolü tamamen kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya gelmiş ve 1938 senesinde 205 adet olan dernekler, 1961 Anayasasının getirdiği geniş hürriyetler ortamı içinde büyük bir artış hızı göstererek 1971 senesinde yapılan araştırmalara göre 41100 ü geçmiştir.» denilmektedir.

Burada tamamen idarenin hatası olan kontrol yetersizliği der-

nek kurma özgürlüğünün sırtına yüklenmek istenmekte, özgürlük ortamında açılan derneklerin sayısının çokluğundan yakınılmaktadır. Ama unutulmaktadır ki bu derneklerin yarısına yakını «kur'an kursu» yada benzer diğer dini derneklerdir ve bu dernekler tutucu iktidarlar tarafından beslenmiş ve yardım görmüşlerdir.

Getirilmek istenen yeni kanunun bütün maddelerini inceleme olanağı olmadığına göre bazı önemli maddelerinden söz etmekle yetineceğiz.

Tasarının 4. maddesinde; Kurulması yasak dernekler başlığı altında ayrıntılı olarak kurulması yasak dernekler belirtilmiştir. Bu maddeye benzer bir madde, değiştirilmek istenen Cemiyetler kanununun 9. maddesinde daha özlü bir biçimde belirtilmektedir. Madde şöyledir; «Aşağıda yazılı derneklerin kurulması yasaktır :

A — Devletin mülki bütünlüğünü ve siyasi ve millî birliğini bozma amacı güden,

B — Din, mezhep ve tarikat esasına dayanan,

C — Aile, cemaat, ırk esasına veya adına dayanan,

D — Gizli tutulan veya gayesini saklayan derneklerle,

E — Bölgecilik amacı güden veya bölgeci bir ünvan taşıyan siyasi dernekler. »

Bunun dışında herhangi bir şekil de kanuna aykırı maksadı olduğu gerekçesiyle derneklerin her an için mahkeme kararıyla kapatılmaları söz konusu olmaktadır, kanunda bu yolu, önleyici herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Tasarının en ilginç maddelerinden biri de bildiri yayınlama ile ilgili 39. maddesidir. Bu maddeye göre dernekler yayımlayacakları bildiri, beyanname veya benzeri yayınlarda bu yolda kararı onaylayan üyelerin kimlikleri ve yetkili organların bu konuda aldıkları kararın bir nüshası ile beraber Cumhuriyet savcılığına götürecekler eğer Savcılık uygun görür de alındı verirse bildirimlerini yayınlama olanağı bulabileceklerdir. Bu anlayış dünyanın hiç bir yerinde uygulanması olmayan ilginç bir durum-

dur. Vatandaşların Anayasa'da açıkça yazılı düşünce, yayım, söz, siyasal katılma özgürlüklerine açıkça aykırıdır. Örneğin herhangi bir konuda hükümetin aldığı bir kararın kınanması söz konusu olduğunda, yine hükümetin bir adamı olan savcılardan icazet almak komikten de öte bir tutum olacaktır. Hele bu konuda bağımsız olan basın bu bildirilerin yayınlanmasında Savcılığın alındı belgesi ile bağlı tutmak basının özgürlüğü anlayışı ile de asla bağdaşmamaktadır.

Bir diğer ilginç madde; derneklerin denetimi ile ilgilidir. 42. madde hükmüne göre kolluk kuvvetleri canları istediği zaman derneklerin buldukları yerlere girip arama yapabileceklerdir. Örneğin, bir dernekte 18 yaşından küçük gençlerin bulunduğu ihbarı, o derneğin kolluk kuvvetlerince aranması için yeterli neden olacaktır, (42. Mad.nin 1. fıkrası) Bu yolla kanun koyucu, dernekleri devamlı bir huzursuzluk içinde tutmayı amaçlamaktadır. Tabii burada asıl amaç öğrenci derneklerini sürekli göz altında tutmaktır. Tasarının getirdiği antidemokratik Anayasa ve insan haklarına aykırı hükümler bu kadar değildir.

Bir parlamenterin dediği gibi, her bakımdan Anayasa'ya aykırı olan bu kanunun senatodan geçse bile Anayasa mahkemesince iptal edilmesinden doğal bir şey olmayacaktır.

TÜTED

TÜTED / HABERLER

Türkiye Teknik Elemanlar
Derneği Aylık Yayın
Organı

Sahibi ve Sorumlu
Yönetmeni :
TÜTED adına
İhan BAYSAL

HABERLEŞME
ADRESİ

Konur Sok. 4/1 Yenışehir
ANKARA

FİYATI 25 KURUŞ

Dizgi ve Baskı :
ŞENYUVA MATBAASI
TEL : 17 70 94